

הלכות חמץ בפסח

חמץ of לא תעשה 5

1. שלא לאכול חמץ ביום ארבעה עשר מחצות היום ולמעלה

דברים פרק טז

לא תאכל עליו חמץ שבעת ימים תאכל עליו מצות לחם עני כי בחפזון יצאת מארץ מצרים למען תזכר את יום צאתך מארץ מצרים כל ימי חיך:

רמב"ם הלכות חמץ ומצה פרק א הלכה ח'

אסור לאכול חמץ ביום ארבעה עשר מחצות היום ולמעלה שהוא מתחלת שעה שביעית ביום, וכל האוכל בזמן הזה לוקה מן התורה שנאמר +דברים ט"ז+ לא תאכל עליו חמץ, כלומר על קרבן הפסח, כך למדו מפני השמועה בפירוש דבר זה לא תאכל חמץ משעה שראויה לשחיתת הפסח שהוא בין הערבים והוא חצי היום.

2. שלא לאכול חמץ כל שבעה

שמות פרק יג

(ג) ויאמר משה אל העם זכור את היום הזה אשר יצאתם ממצרים מבית עבדים כי בחזק יד הוציא יקוק אתכם מזה ולא יאכל חמץ:

רמב"ם הלכות חמץ ומצה פרק א הלכה א

כל האוכל כזית חמץ בפסח מתחלת ליל חמשה עשר עד סוף יום אחד ועשרים בניסן במזיד חייב כרת שנאמר (שמות י"ב) כי כל אוכל חמץ ונכרתה, בשוגג חייב קרבן חטאת קבועה, אחד האוכל ואחד הממחה ושותה.

3. שלא לאכול תערובת חמץ כל שבעה

שמות פרק יב

(כ) כל מחמצת לא תאכלו בכל מושבתיכם תאכלו מצות:

4. שלא יראה חמץ כל שבעה

שמות פרק יג

(ז) מצות יאכל את שבעת הימים ולא יראה לך חמץ ולא יראה לך שאר בכל גבלך:

5. שלא ימצה כל שבעהשמות פרק יב

(יט) שבעת ימים שאר לא ימצא בבתיכם כי כל אכל מחמצת ונכרתה הנפש ההוא מעדת ישראל בגר ובאזרח הארץ:

רמב"ם הלכות חמץ ומצה פרק א הלכה ב

החמץ בפסח אסור בהננייה שנאמר (שמות י"ג) לא יאכל חמץ לא יהא בו התר אכילה, והמניח חמץ ברשותו בפסח אע"פ שלא אכלו עובר בשני לאוין שנאמר + שמות י"ב + לא יראה לך שאור בכל גבולך ונאמר שאור לא ימצא בבתיכם, ואיסור החמץ ואיסור השאור שבו מחמץ אחד הוא.

כסף משנה הלכות חמץ ומצה פרק א הלכה ג

והנראה בעיני דלא יראה לא משמע אלא כשהוא נראה לעינים דוקא וכן משמע בספר המצות מצוה ר' ומצוה ר"א. ומ"ש בפ"ד עובר משום בל יראה ובל ימצא לאו למימרא דבכל אחד מהנזכרים לעיל עובר בשניהם אלא היכא דשייכי תרוייהו עובר בשניהם דכל היכא דעבר על לא יראה עבר נמי על לא ימצא אבל בטמון לא עבר אלא על לא ימצא.

Q: What is חמץ?6. רמב"ם הלכות חמץ ומצה פרק ה הלכה א'

אין אסור משום חמץ בפסח אלא חמשת מיני דגן בלבד, והם שני מיני חטים שהן החטה (wheat) והכוסמת (spelt), ושלושת מיני השעורים שהן השעורה (barley) ושכולת שועל (oats) והשיפון (rye), אבל הקטניות (legumes) כגון אורז (rice) ודוחן (millet) ופולים (beans) ועדשים (lentils) וכיוצא בהן אין בהן משום חמץ אלא אפילו לש קמח אורז וכיוצא בו ברותחין וכסהו בבגדים עד שנתפח כמו בצק שהחמץ הרי זה מותר באכילה שאין זה חמוץ אלא סרחון.

חמץ. Even if you make קטניות into a dough it is not חמץ.

7. שולחן ערוך אורח חיים סימן תנג סעיף א

אלו דברים שיוצאים בהם ידי חובת מצה, בחטים ובשעורים ובכוסמין ובשכולת שועל ובשיפון, (ב) והמנהג ליקח לכתחלה חטים), (מהרי"ל), אבל לא באורז ושאר מיני קטניות, וגם אינם באים לידי חימוץ ומותר לעשות מהם תבשיל.
הגה: * (ו) ויש אוסרים (טור והגהות מיימוני פ"ה ומרדכי פ' כל שעה). והמנהג באשכנז להתמיר, ואין לשנות. מיהו פשוט דאין אוסרים בדיעבד אם נפלו תוך התבשיל. וכן מותר להדליק בשמנים הנעשים מהם, ואינן אוסרים אם נפלו לתוך התבשיל. וכן מותר להשהות מיני קטניות בבית (ת"ה סי' קי"ג).

משנה ברורה סימן תנג ס"ק ב

(ב) והמנהג וכו' - משום שהוא חביב לאדם ביותר ואיכא משום הידור מצוה ואם אין לו חטים יקח למצות מאחד מהד' מינים החשוב לו ביותר כדי שיאכל לתיאבון:
 (ו) ויש אוסרים - לא מעיקר הדין הוא אלא חומרא שהחמירו עליהם וכדמסיים לקמיה וטעם חומרא זו משום שלפעמים תבואה מעורב במיני קטניות וא"א לברר יפה ואתי לידי חמוץ כשיאפם או יבשלם ועוד שכמה פעמים טוחנים האורז ושאר מיני קטניות לקמח וכמה פעמים אופין ג"כ מהם לחם ואיכא הדיוטים ועמי הארץ טובא שלא יבחינו בין קמח זה לקמח של מיני דגן ובין פת לפת של מיני דגן ואתי לאקולי גם בפת וקמח של מיני דגן לפיכך החמירו עליהם לאסור כל פת וכל תבשיל ואפילו לבשל אורז וקטניות שלמות ג"כ אסרו משום לא פלוג ועוד דדילמא נמצא בהם גרעינין של מיני דגן וכנ"ל ועיין עוד בבה"ל:

Sefardim eat kitniyos, while Ashkenazim do not. But it does not assure a mixture בדיעבד.

The following items are considered kitniyos by the OU (Jewish Action Spring 2010): beans, buckwheat, cardamom, corn, fenugreek, lentils, millet, mustard, peas, poppy seeds, rapeseed, rice, sesame seeds, soybeans, and sunflower seeds.

What is this custom based on?

1. Kitniyos often grow in close vicinity to the five grains. As such it is not unusual for a small amount of one or more of the 5 grains to be intermingled with kitniyos. Thus it was possible that one eating beans or rice on Pesach could inadvertently eat actual Chometz.
2. Kitniyos can easily be confused with chometz for several reasons. Raw kitniyos resemble the five grains in appearance. Furthermore, kitniyos are processed in a similar manner to the five grains. For example, mustard seeds are threshed and winnowed in a manner similar to grains.
3. Kitniyos can be milled into flour, made into dough, baked into bread or cooked into porridge that may resemble chometz. The rabbis feared we may confuse that if we can eat kitniyos we can eat chometz.

The Vilna Gaon and Peri Chadosh found basis for not eating kitniyos in the Gemara Pesachim 40b. The Gemara relates that Rava did not allow the use of lentil flour on pesach in a unlearned community as he feared it would lead to confusion and cause one to mistakenly eat chometz on pesach.

Sefardim must be careful in today's complex world of food technology as kitniyos can be processed on machinery that processes chometz. For example, baby rice cereal is processed on same machines as oat cereal.

Kitniyos is מותר בהנאה – therefore, you can use cornstarch foot powder in one's shoes to keep the feet dry.

Young children and sick people may eat kitniyos. For example, many OU baby formulas have soybean derivatives. Some medicines have kitniyos and can be taken.

As we said before, kitniyos does not prohibit a mixture if it does not constitute 50% of the mixture.

Q: What about peanuts?

They are legumes in that they grow in a pod, but the shayla is that they were not known to us at the time the minhag began (they originate in Peru and Brazil), therefore, should they be permitted?

Rav Moshe Feinstein (OC III:63) The minhag only applies to foods that were known when the minhag began. He proves this based on the fact that potato starch is used on Pesach according to everyone, but it looks like flour. It must be that it was not around at the time the minhag began. We do not expand minhagim beyond their original scope even if logic would tell us to. Since potatoes were not introduced into Europe until the 16th century, they are not considered kitniyos. The same is true with peanuts. Today there are different customs, but many people do not eat them and therefore it is hard to find certified product with peanuts.

Why is corn different? It is also a new crop brought to Europe by Columbus, yet everyone says it is kitniyos? Corn is more clearly kitniyos, in that it is threshed, winnowed, and milled and used in bread, and often grows near other grains), while peanuts possess very few of these characteristics.

Q: What about Quinoa?

This is also a new grain. Though it was a staple food of the Incas, it was almost eradicated by the European conquerors and was all but forgotten until the 1970's. Clearly, no minhag exists for quinoa. Some argue that it is a staple grain in its native lands and is ground and baked into bread similar to wheat, it should be considered kitniyos, like corn. Others argue that it is not like corn which has been accepted as kitniyos for generations. Some kashrus organizations say it is ok, others do not. The OU poskim are divided and thus they do not recommend using it.

What makes grain into Chometz?**8. שולחן ערוך אורח חיים סימן תנט סעיף ב**

לא יניחו העיסה בלא עסק ואפילו רגע אחד. וכל זמן שמתעסקים בו, אפילו כל היום אינו מחמיץ; * ואם הניחו בלא עסק שיעור מיל, הוי חמץ. ושיעור מיל * (טו) הוי רביעית שעה וחלק מעשרים מן השעה. הגה: ויש להחמיר למהר בענין עשיית המצות, כי יש לחוש שהשהיות יצטרפו לשיעור מיל, או שיהיה במקום חם שממהר להחמיץ (הגהות מיימוני פ"ה ומרדכי פרק אלו עוברין).

משנה ברורה סימן תנט ס"ק טו

(טו) הוי רביעית שעה וכו' - והוא י"ח מינוטין בס"ה

ביאור הלכה סימן תנט ד"ה * הוי רביעית

* הוי רביעית שעה וכו' - עיין מ"ב דיש פוסקים שחולקין על שיעור זה ולדידהו שיעור מיל הוא שליש שעה וחלק ט"ו מן השעה (עיין מ"א ופר"ח וח"י וביאור הגר"א) ויש מבעלי סברא זו (עיין ביאור הגר"א ולפי גירסתנו בגמרא ועיין בספר סדר זמנים) שחושבין שיעור מיל לחשבון כ"ב מינוטין וחצי ולכתחלה במקום שאין הפסד מרובה מששה י"ח מינוטין הוי חמץ ואסור בהנאה וכדעת השו"ע וכ"כ הגר"ז אמנם בהפסד מרובה אפשר דיש לסמוך על הני פוסקים דפליגי וכל כמה דלא שהה עכ"פ כ"ב מינוטין וחצי אין לאסור אם לא ראינו בה סימני שיאור וסידוק

9. חזון איש סימן קכ"ג ס"א

אין לנו לזוז מדברי השו"ע דשיעור מיל י"ח מינוט... לכן נראה שאין להקל גם בהפסד מרובה בשהה י"ח מינוט...

So after grain is mixed with water and remained for 18 minutes or longer without manipulation it is chometz. If constant activity is done with the dough, the process of becoming chometz is impeded.

If the dough became heated after kneading began, the process of חימוץ is more rapid and immediate. The presence of crevices is the sign that it is chometz.

חיוב כרת Minimum Shiur**10. רמב"ם הלכות חמץ ומצה פרק א הלכה א**

כל האוכל כזית חמץ בפסח מתחלת ליל חמשה עשר עד סוף יום אחד ועשרים בניסן במזיד חייב כרת שנאמר (שמות י"ב) כי כל אוכל חמץ ונכרתה, בשוגג חייב קרבן חטאת קבועה, אחד האוכל ואחד הממחה ושותה.

11. רמב"ם הלכות חמץ ומצה פרק א הלכה ז

האוכל מן החמץ עצמו בפסח כל שהוא הרי זה אסור מן התורה שנאמר + שמות י"ג + לא יאכל חמץ, ואף על פי כן אינו חייב כרת או קרבן אלא על כשיעור שהוא כזית,

כזית = כרת

חצי שיעור = אסור מן התורה

חמץ נוקשה

It may not be eaten on Pesach and it must be disposed of before Pesach.

12. משנה ברורה סימן תמב ס"ק ב

חמץ נוקשה אינו עובר עליו משום בל יראה ובל ימצא ורק מדרבנן צריך לבערו.

What is it?

1. עיסא שלא החמיץ כל צרכה, והוא הנקרא שיאור בש"ס, והוא עיסה שהכסיף פניה ולא גמרה חמוצה, או שלש עיסה במי פירות עם מים, שגם עיסה כזאת אי אפשר שתגמר חמוצה
Where the process of chimutz has started but not completed; it was stopped or impeded along the way. The Gemara calls this שיאור, saor, (not to be confused with s'or, leaven), where a dough stated the fermentation process.
The dough became pale white in color, but did not complete the process.
That is there are no cracks or crevices in the dough.

2. חמץ שמעולם לא היה ראוי לאכילת אדם....

Spoiled chometz, which although unfit to be eaten normally, is suitable to be eaten with difficulty.

13. משנה ברורה סימן תמב ס"ק ב

(1) חמץ נוקשה אינו עובר עליו משום בל יראה ובל ימצא ורק מדרבנן צריך לבערו.
ונוקשה מקרי דבר שאינו חמץ גמור כמו אותן שהסופרים מדבקין בו ניירותיהם שעושין מקמח ומים או עיסה שלא נמצא בה עדיין שום סדק רק שהכסיפו פניה....
(2) או שאינו ראוי לאכילה רק קצת [ודוקא שמעולם לא היה ראוי לאכילה אבל אם נתקלקל בעינן עד שיפסל מלאכול לכלב וכדלקמן בס"ב]

Type 1 – חמץ נוקשה**Egg Matzah**

Included in this type of chometz is the problem of egg matzah. Egg matzos are usually baked from dough in which fruit juice is used in place of water. Even if they only used eggs, it would be viewed like matzah made out of fruit juices.

The poskim say that the minhag is not to permit matzos made from fruit juices. Even if it was kneaded and immediately baked, it may not be eaten, but it may be held until after Pesach.

According to Rashi, egg matzos can become חמץ נוקשה.

According to ר"ת we are afraid that water may get mixed in and thereby become חמץ נוקשה. Other poskim hold that if water gets mixed in, it can become חמץ גמור.

14. תלמוד בבלי מסכת פסחים דף לה עמוד ב

ומי פירות אין מחמיצין.

תוספות מסכת פסחים דף לה עמוד ב

ומי פירות אין מחמיצין - היינו להתחייב כרת כדאמרינן בהדיא אין חייבין על חימוצו כרת אבל לאו אית ביה ובסמוך נמי אמרינן אין לשיין ביין ושמן ודבש ואם לש תשרף מיד וחכמים נמי דאמרי תאכל היינו משום שיכולין לשומרה מן החמץ כשאר עיסה אבל לכולי עלמא מחמיצין וקשה דלקמן (דף מ.). מסקינן גבי קימחא דאבישונא אבל מי פירות שרי דמי פירות אין מחמיצין משמע דשרינן לגמרי וכן פ' ר"ת דאין מחמיצין כל עיקר והא דאמר תשרף מיד כשעירב עמהן מים דאז ממהרות יותר להחמיץ ועל הא אמר דאין בהן כרת אבל לאו אית ביה (זהו חמץ נוקשה) אבל היכא דלית ביה תערובת מים כגון יין וחומץ ושאר מי פירות שרו לגמרי

According to Rabeinu Tam if it gets mixed with water, it becomes chometz nukshe.

15. רמב"ם הלכות חמץ ומצה פרק ה הלכה ב

חמשת מיני דגן אלו אם לשן במי פירות בלבד בלא שום מים לעולם אינם באין לידי חמוץ אלא אפילו הניחן כל היום עד שנתפח הבצק הרי זה מותר באכילה, שאין מי פירות מחמיצין אלא מסריחין, ומי פירות הן כגון יין וחלב ודבש וזית ומי תפוחים ומי רמונים וכל כיוצא בהן משאר יינות ושמנים ומשקין, והוא שלא יתערב בהן שום מים בעולם, ואם נתערב בהן מים כל שהוא הרי אלו מחמיצין

He holds if it is mixed with water it is real chometz.

16. רש"י מסכת פסחים דף לו עמוד א

אין לשיין את העיסה - של מצות ביין ושמן ודבש - מפני שקרובה וממהרת להחמיץ, ואין אדם יכול לשומרה, לפיכך, אם לש - תשרף מיד, ובמועד קאמר, ולא ביום טוב, דהבערה שלא לצורך היא, (ולר' יוחנן) +מסורת הש"ס: [ולריש לקיש] + דאמר לעיל מי פירות אין מחמיצין - לא קשיא הך, דאיהו אין חייבין על חימוצו כרת קאמר, ולא הוי חמץ גמור אלא חמץ נוקשה הוי - כלומר רע, ואותו חימוץ הן ממהרין להחמיץ, ואי אפשר לשומרן.

So matzah made from fruit juice is even without water mixed in.

17. שולחן ערוך אורח חיים סימן תסב סעיף א

(א) מי פירות (ב) בלא מים אין מחמיצין (ג) כלל. ומותר לאכול בפסח מצה שנלושה במי פירות אפילו שהתה (ד) כל היום, אבל אין יוצא בה (ה) ידי חובתו מפני שהיא מצה [ג] עשירה וקרא כתיב לחם עוני (דברים טז, ג).

18. שולחן ערוך אורח חיים סימן תסב סעיף ד

(יב) מי בצים (יג) ושאר משקים, כולם (יד) הוו בכלל מי פירות. הגה: ובמדינות אלו (טו) אין נוהגין ללוש במי פירות, (טז) ואפילו לקטוף המצות אין נוהגין רק לאחר [ח] אפייתן (יז) בעודן חמין, (יח) ואין לשנות אם לא בשעת הדחק (יט) לצרכי חולה או זקן הצריך לזה.

So if we equate dough made with fruit juice to dough made from eggs, then egg matzah can be נוקשה.

משנה ברורה סימן תסב ס"ק טו

(טו) אין נוהגין ללוש וכו' - דחוששין לכתחלה לסברת הני פוסקים דס"ל דמי פירות בלחודייהו ג"כ מחמיצים וממהרין ג"כ להחמיץ. וגם חוששין שמא נתערב בהם מעט מים דלכו"ע מחמיץ:

19. ערוך השולחן סימן תס"ב סעיף ה'

והנה עכשיו בעונותינו הרבים מזלזלים במנהג זה ולשין במי בצים ואוכלין אפילו אנשים בריאים. והנה לבד שעתידים ליתן את הדין שעוברים על מנהג שנהגו אבותינו ואבות אבותינו זה הרבה מאות בשנים והיה כנדר... ולבד זה הא לדעת רש"י הוה חמץ נוקשה כששוהין בה...

Healthy Ashkenazim cannot eat egg matzah on Pesach.

Type 2 – חמץ נוקשה

An example of this is paste made of flour and water which began fermenting. Although it was never fit for normal human consumption, one is capable of eating it with difficulty.

נפסל מאכילת כלב/אחשביה**20. שולחן ערוך אורח חיים סימן תמב סעיף ב**

הפת עצמה (ט) שעיפשה ונפסלה (י) מלאכול הכלב, (יא) ומלוגמא (יב) שנסרחה, אינו חייב לבער.

משנה ברורה סימן תמב ס"ק ט

(ט) שעיפשה וכו' - ודוקא שעיפשה קודם זמן איסורו דאם עיפשה אחר זמן איסורו אף שעיפשה כ"כ עד שאינו ראוי לכלב מ"מ חייב לבער כיון שנתחייב בה קודם שנתעפשה:

If a food is unfit for an animal to eat it does not have to be burned and gotten rid of. This assumes it was unfit before the 6th hour of erev Pesach.

מחלקת ראשונים בענין אחשביה**21. תלמוד בבלי מסכת פסחים דף כא עמוד ב**

דאמר רבא: חרכו קודם זמנו - מותר בהנאה, אפילו לאחר זמנו

22. רש"י מסכת פסחים דף כא עמוד ב

שחרכו באור יפה קודם זמנו, שבטל טעמו ומראיתו.

23. תוספות מסכת פסחים דף כא עמוד ב

חרכו קודם זמנו מותר בהנאה אף לאחר זמנו - וכגון שנפסל מלאכול לכלב דבענין אחר לא הוי שרי דומיא דפת שעיפשה בפ"ק (דף טו:).

24. ר"ן/מאירי

בדין הוא דאפילו באכילה נמי שרי כיון שיצא מתורת פת קודם שיחול בבו איסור חמץ. א"כ אמאי לא אמר רבא "מותר באכילה"? אלא לפי שאין דרך אכילה בלחם חרוך נקט לישנא דמותר בהנאתו דאפילו אכיל ליה לאו אכילה היא אלא דמיתהני מיניה.

No issue of אהשביה at all – if not edible by animal, a person can eat it.

25. רא"ש מסכת פסחים פרק ב סימן א

ומותר בהנאתו פשיטא לא צריכא שחרכו קודם זמנו וכדרבא דאמר רבא חרכו קודם זמנו מותר בהנאתו אף לאחר זמנו. וכגון שנפסל מלאכול לכלב דומיא דפת שעפשה. יש שרוצים לומר לאו דוקא הנאה דהוא הדין נמי אכילה דעפרא בעלמא הוא. ולא מסתבר דאע"פ דבטלה דעת האוכל אצל כל אדם מ"מ כיון דאיהו קאכיל ליה אסור.

אסור does make it אהשביה

26. שולחן ערוך אורח חיים סימן תמב סעיף ט

* חמץ שנתעפש (לט) קודם זמן איסורו ונפסל מאכילת הכלב, או ששרפו באש (מ) (קודם זמנו) (ר"ן) ונחרך * עד יד שאינו ראוי לכלב, (מא) או שייחדו לשיביה (מב) וטח אותו בטיט, (מג) מותר לקיימו בפסח.

משנה ברורה סימן תמב ס"ק מג

(מג) מותר לקיימו בפסח - **וה"ה דמותר בהנאה** אבל באכילה אסור מדרבנן עד אחר הפסח ואע"ג דאכילה שאינה ראויה היא דהא נפסל לכל מ"מ כיון שהוא רוצה לאכול אסור דהא **אהשביה** ודוקא בזה דאהשביה אבל אם נפל ממילא חמץ זה שנפסל מאכילת כלב לתוך המאכל אפילו רק ברובו אין לאסור לאכול אותו המאכל דהא חמץ זה הוא כעפרא בעלמא.

So things like ink or paint made from chometz may be used on pesach (chol hamoed) as they are unfit for animal consumption. Similarly, certain cosmetics and toiletry items which are unfit for animal consumption may be used during pesach.

However, to eat them becomes an issue of אהשביה, which he holds is an issur מדרבנן, since you consciously eat this, you elevate it to the status of food.

Practical Applications – Medications, Cosmetics, and Toiletries

Medicine Tablets

27. שו"ת אגרות משה חלק או"ח ב סימן צב

ובדבר הרפואה שאתה צריך ליקח גם בפסח ואתה חושש אולי יש שם איזה חשש חמץ הנה מכיון שהוא לרפאות הניתוח שעשו באבר פנימי פשוט שצריך ליקח אם אם היה ודאי חמץ ובעצם אף בלא סכנה אין חשש דכבר נבטל קודם הפסח משם אוכל, ואחשביה לא שייך בדבר שלוקח לרפואה דאף דברים מרים ומאוסים נוטלין לרפואה. ולכן אין לך מה לחשוש ותקח הרפואה כפי שאמר לך הרופא והשי"ת יתן שיהיה זה לרפואה.

The Chazon Ishe agrees with this as well.

So these poskim say that as long as the pill is bitter it is permitted. We do not say אהשביה by medicines. Since a person would take something bitter and repulsive out of the realm of food if it would cure him, he is not elevating it to the status of food.

Another reason to permit this is that it is not the normal manner of eating and in a case of illness should be permissible.

28. שו"ת אגרות משה חלק או"ח ג סימן צא

וכ"ש שאין לאסור ליקח הפילן בלא מים שהוא שלא כדרך אכילה ודבר שלא ראוי לאכילה שהוא רק מדרבנן שגם בחולה שאין בו סכנה יש להתיר,

However, this is a complicated topic and other factors could make it edible.

Before using medicine containing actual chometz, ask your Rav.

Rabbi Blumenkrantz says that this rule states that if chometz gets so ruined that the dog would not consume it. That is if it is a food that humans or dogs normally eat, but it got so spoiled that the dog will not consume it, then it is permitted. But if it is a kind of food that a dog would normally not eat anyway or if it could be separated into the various ingredients and the dog would eat the chometz ingredients by itself – the rule does not apply.

Furthermore, there are poskim who say that the actual chometz in the ingredient has to spoil for it to be considered not fit for animal consumption. But if the actual chometz did not spoil, the reason it is not edible is because you add bitter ingredients etc. this is not considered לאכילת כלב.

Coated Tablets

Coated tablets where the coating is often made of chometz may be fit for human consumption. Therefore, use only kosher for Pesach brands. If not available, ask your Rav.

Vitamins

For case of illness, if bitter and none with supervision is available – permitted. Coated or if not for illness, only use kosher for Pesach.

Liquid Medicines

More serious because they often contain grain alcohol in high percentages and that could be חמץ גמור. Flavorings often are chometz as well, especially in cough medicines. Use kosher for pesach brand.

Ethyl, Isopropyl, and Denatured Alcohol

These have issues of chometz.

However, many poskim hold they are only problematic in medications, cosmetics, toiletries which are in **liquid form**. But those in solid form or are creams, ointments, and powders may be used even if they contain grain alcohol.

Q: Which liquids may not be used?

Perfumes, cologne, hair spray, mouthwash, liquid, spray, and roll on deodorant. All of these must be approved for Pesach.

Q: Which liquids may be used?

Nail polish, nail polish remover, hand lotion, hand creams, baby lotion, shampoo, air freshener and similar liquids that are not consumed.

Powders

Powders are permitted. Examples – foot powder, powder or stick deodorant, eye shadow, eye liner, mascara, blush may be used during Pesach. A fresh lipstick is recommended. Flavored lipstick may not be used.

Soap, toothpaste

Hand soap should be ok since it is נפסל מאכילת כלב. But dish soap must be kosher for pesach. Rav Moshe Feinstein says that toothpaste should also be ok since it is נפסל מאכילת כלב and if you accidentally swallow that is not אהשביה. BUT he says since kosher for Pesach is available, it is better to do that.